

**LESOOCHRANÁRSKE
ZOSKUPENIE**

VLK



**výročná správa
2017**

Rada starších

Juraj Lukáč, náčelník LZ VLK
Viliam Bartuš, náčelník LZ VLK Východné Karpaty
Katarína Grichová, náčelníčka LZ VLK Čergov

Zamestnanci

Juraj Lukáč – koordinátor programov
Viliam Bartuš – projektový manažér
Katarína Grichová – projektová manažérka
Mária Hudáková – programový asistent
Milan Krokker – programový asistent
Dagmar Lukáčová – projektová manažérka
Peter Sabo – odborný pracovník
Janka Zajaková – odborná pracovníčka

Externý spolupracovník
Ľuboš Leško – účtovník

VOLANIE DIVOČINY

Mnohým ľuďom vonia divočina dobrodružnými príbehmi Jacka Londona, ďalekým bielym Severom alebo pralesmi Bornea plnými zlých ľudožrútov. Iným sa zase zjaví obraz hromady blata, komárov, popadaného dreva a zelene v tichom, hrozivom šere. Všetky tieto obrazy sú obrazmi filmových scenáristov i knižných literátov, s ktorými výplodmi sa obyčajný človek rád stotožní.

Pre mňa je divočina všetko, čo uhnietli ruky evolúcie počas niekoľkých miliárd rokov. Je to dokonalý, stabilný organizmus, tvorený vekom rastlín a živočíchov. K dojmu divočiny nepotrebujem slonov raziacich si cestu džungľou ani stáda karibú bežiacie pred vlkami zasneženými pláňami. A už vôbec nie obraz Serengheti, pralesov Amazónie, Yellowstonského parku, Galapág alebo sibírskej tajgy. Divočinou je totiž pre mňa aj obyčajný nepokosený, nepohnojený meter štvorcový trávnik so žltými jedovatými kvetmi lastovičníka, s mravcami tvrdo bojujúcimi s mravcolevmi, s dážďovkami ryjúcimi v podzemí. Divočinou je aj obyčajný, lesníkmi nedotknutý jedľovo-bukový les s vlkami, plchmi, mokrým machom. Divočinou môže byť potok zahádzaný kameňmi a mŕtvymi stromami. Čo je na divočine najdôležitejšie, je jej stabilita. Divočina nepotrebuje starostlivosť, hnojenie, zalievanie, okopávanie a sadenie. Vie sa postarať sama o seba. Nepotrebuje človeka. Práve naopak, potrebuje, aby jej človek dal pokoj.

Potrebuje NIČ!

Posledné roky počúvam pri každej návšteve lesa volanie divočiny. Volanie o pomoc. Miznú nám divoké potoky, prirodzené lesy, lúky s lastovičníkmi. A s nimi mizne i stabilita. Už tu máme prvých mŕtvych pri záplavách. A nie sú poslednými.

To volanie o pomoc veľmi často prehlušuje spev vtákov, šumenie lístia i západy slnka.

Dajme teda prírode to, čo chce.

Dajme jej NIČ.

Juraj Lukáč, náčelník





LZ VLK

- VÍZIA
- SYSTEMATICKOSŤ SMERUJÚCA K NAPLŇANIU VÍZIE
- EVOLUČNÉ LESY
- VŠETKO PRE NIČ



O NÁS

Lesoochranárske zoskupenie VLK od svojho vzniku v roku 1993 systematicky pracuje na naplnení vízie záchranu prirodzených lesov.

Za prvky ovplyvňujúce prirodzené lesy považujeme všetky žijúce organizmy, od bakteriálnej úrovne až po charizmatickú megafaunu. Naším cieľom je vytvoriť sieť prísne chránených území, ktoré sme nazvali Evolučné lesy®. Ochrana týchto území je založená na bezzásahovosti, aby v nich všetky živé organizmy mohli žiť nerušený život bez zámerných zásahov človeka. Ich súhrnná rozloha by mala zabrať 10 % rozlohy územia Slovenska.

Sídlom VLK-a je planéta Zem, s konkrétnou adresou v Tulčíku.

Od založenia združenia je jeho náčelníkom Ing. Juraj Lukáč. VLK má dva aktívne kmene – VLK Východné Karpaty, ktorý vedie Viliam Bartuša a VLK Čergov, ktorý vedie Mgr. Katarína Grichová.

Činnosť vykonávame v štyroch programoch, a to Zachráňme lesy, Zachráňme dravce, program zameraný na vzdelávanie verejnosti Gaia – náš domov a Abies – vydavateľstvo LZ VLK.

Ku koncu roka mal VLK 843 členov a vyše 6 500 podporovateľov. Členovia VLK-a sú aktívni po celom Slovensku. Stretnutia členov sa konajú pravidelne štyrikrát do roka v niektorom zo slovenských pohorí. V roku 2017 pribudli víkendové stretnutia s náčelníkom VLK-a s názvom Zavýjanie, ktoré sú určené nielen členom, ale i podporovateľom a širokej verejnosti.

Aj v roku 2017 sme účasťou v správnych konaniach bránili chránené územia pred ťažbou, chémiou či výstavbou, stromy na nelesných plochách pred výrubom, medveďov, ktorí nikomu nespôsobili žiadnu škodu, pred zastrelením. Petíciu „za NIČ“, za zmenu zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorej hlavnou požiadavkou bolo, aby sa minimálne 5 % územia Slovenska vyčlenilo ako bezzásahové, podpísalo 50 446 občanov. Pokračovali sme v kampani Biomasker za zrušenie dotácií na biomasu, ktoré enormne zvyšujú tlak na lesy, remízky, brehové porasty i celé lesíky na lúkach nad obcami a preniesli sme ju aj na medzinárodnú úroveň. Pomáhali sme lokálnym komunitám v ochrane ich životného prostredia, organizovali každoročné vzdelávacie semináre Gaia, prednášky pre verejnosť, infostánky.

ZACHRÁŇME LESY

Evolučné lesy

Termín Evolučné lesy LZ VLK používa pre lesy, do vývoja ktorých nebudú ľudia zasahovať. Našou dlhodobou víziou je dosiahnutie stavu, aby súhrnná rozloha území bez zámerných ľudských zásahov zaberala 10 % rozlohy Slovenska. Aktivity sú rozdelené do dvoch skupín.

Prvá skupina aktivít je zameraná na zabezpečovanie bezzásahového spôsobu ochrany najprísnejšie chránených území, nakoľko v súčasnosti platná legislatíva v nich prostredníctvom výnimiek a súhlasov udeľovaných štátnymi úradmi umožňuje realizovanie zakázaných činností. Preto od roku 2003 systematicky vstupujeme do všetkých správnych konaní týkajúcich sa týchto území, pripomienkujeme navrhované programy starostlivosti o chránené územia, strategické dokumenty, právne normy. Symbolom týchto aktivít sa stal úspešný boj za záchranu rezervácií Tichá a Kôprová dolina.

Druhá skupina aktivít je zameraná na vytváranie nových bezzásahových území, ktorých súčasťou je aj zabezpečovanie prísnej ochrany území vo vlastníctve LZ VLK. Doposiaľ sa nám podarilo dosiahnuť vyhlásenie dvoch súkromných prírodných rezervácií (SPR) na pozemkoch VLK-a, a to SPR Vlčia a SPR Rysia, výrazne rozšíriť štátne rezervácie Udava a Kyjovský prales, získať do dlhodobého prenájmu 160-hektárový les v NPR Suchá dolina a navrhnuť a presadiť novú štátnu rezerváciu Bisce. V dôsledku našich aktivít poukazujúcich na problém nedostatočnej ochrany UNESCO lokality Karpatských bukových pralesov bola vyhlásená rezervácia Borsukov vrch. Celkovo vďaka našej práci pribudlo 1 070 hektárov prísne chránených území. V roku 2017 sme na Ministerstvo životného prostredia SR predložili návrh na vyhlásenie 11 nových rezervácií o celkovej výmere vyše 17 300 ha. Všetky tieto územia monitorujeme.

VLK 2017

- **SPRÁVNE KONANIA**
- **PREDLOŽENIE NÁVRHU NA 11 NOVÝCH REZERVÁCIÍ O ROZLOHE 17 300 HEKTÁROV**



Lesy v majetku VLK-a SPR Rysia, SPR Vlčia a prikúpené územia

Súkromné prírodné rezervácie Vlčia (21,24 ha) v Čergove a Rysia (30,49 ha) v Strážovských vrchoch boli vyhlásené 1. apríla 2004.

Les v Čergove VLK kúpil vďaka ľuďom z 19 krajín, ktorí prispeli symbolickou kúpou stromu v rámci projektu Kúp si svoj strom. V roku 2017 sme na rozširovanie Vlčej získali 477 príspevkov o celkovej sume 30 499,08 € a 43 323,25 Kč. Keďže tento projekt začal v roku 1997, okrúhle dvadsaťte výročie si všimli aj v denníku SME a uverejnili mimoriadne pekný článok. Priebežne sme sprevádzali záujemcov o návštevu rezervácie. Reportáž o aktuálnom stave Vlčej poskytli verejnosti košickí redaktori RTVS, ktorí si ju boli pozrieť v máji. V novembri sme prikúpili ďalších 4,47 ha lesných pozemkov v lokalite Solisko za 20 124 €, celkovo tak máme na Čergove prikúpených už 59,37 ha. Všetky tieto územia sme celoročne kontrolovali. Účastníci terénneho seminára Gaia počas dňa venovaného brigáde označili hranice časti pozemkov vo vlastníctve VLK-a a postavili na nich šesť prírodných barikád, aby sa zabránilo nežiaducemu výrubu stromov a prejazdu vozidiel po zväžniciach.

Za všetkých návštevníkov rezervácie uvidíme jeden ohlas od človeka, ktorý tam zavítal pri hľadaní kešiek: „...Vlčia je super nápad a po pár rokoch ničnerobenia to tam vyzerá veľmi dobre. Keby som bol pôtik, tak isto by som tu zahniezdil. Ďakujem.“

Les v Strážovských vrchoch dostal VLK ako vzácny dar od súkromného vlastníka. SPR Rysia bola počas roka monitorovaná našimi členmi a priaznivcami a tiež účastníkmi minulých terénnych seminárov, ktorí opravili jednu poškodenú tabuľu označujúcu rezerváciu. Záujem o Rysiu prejavili aj študenti a pedagógovia z Katedry etnológie a mimoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, ktorí tam prišli na exkurziu.

VLK 2017

- 20. VÝROČIE KÚP SI SVOJ STROM
- 477 PRÍSPEVKOV NA ROZŠÍRENIE VLČEJ
- PRIKÚPENIE 4,47 HEKTÁROV
- MONITORING
- ZNAČENIE HRANÍC, BARIKÁDY



Čergov

V rámci monitoringu ťažby a nelegálnych prejazdov sme sa zamerali predovšetkým na existujúce štátne prírodné rezervácie, územia vo vlastníctve VLK-a a na územia, ktoré navrhujeme za nové rezervácie. Štyri roky intenzívneho sledovania a riešenia pohybu motorových vozidiel po lesoch vytvorilo z Čergova modelový príklad. Výsledkom je profesionálnejší prístup polície k tomuto problému a zníženie počtu jazdiacich motoriek a štvorkoliek. V dôsledku podávaných trestných oznámení sa v októbri konala v NPR Čergovský Minčol policajná akcia, počas ktorej bol na mieste zaistený štvorkolkár. Vec sa šetrí.



V novembri 2017 sme objavili prebiehajúcu ťažbu v záujmovom území, v ktorom VLK vlastní pozemky. Podarilo sa nám ju zastaviť a začať tzv. hybridnú blokádu, ktorej symbolom sa stal transparent s textom Zachráňme Čergov. Verejnosť sme vyzvali na podporu rovnomennej výzvy, ktorá je adresovaná vláde a jej podstatou je bezodkladná zmena programov starostlivosti o lesy pre Čergov tak, aby kľúčové závery horských dolín s mimoriadne dôležitou vodochrannou funkciou ostali neporušené, bez ťažby a pomáhali chrániť ľudský majetok a ľudské životy. Do konca roka ju podpísalo vyše 10 000 občanov. VLK sa aktívne zapojil aj do tvorby nových programov starostlivosti o les. Voči ich schváleniu sme podali žaloby, pričom ani v roku 2017 o nich nebolo rozhodnuté. V súvislosti s objavenou ťažbou sme zaslali dve trestné oznámenia polícii a podnety Slovenskej inšpekčii životného prostredia. Týkali sa krádeže dreva, poškodzovania biotopov a chránených druhov. Prešetrovanie celej udalosti, trestné oznámenia, podnety, fyzická kontrola územia, výzva Zachráňme Čergov, programy starostlivosti o lesy, ktoré sme napadli na súde, záujem médií a fakt, že VLK je v danom území vlastníkom pozemkov, to všetko prinútilo Štátne lesy SR stiahnuť stroje a vypnúť píly.



VLK 2017

- RIEŠENIE NELEGÁLNYCH JÁZD MOTOROVÝCH VOZIDIEL
- MONITORING
- ZACHRÁŇME ČERGOV
- HYBRIDNÁ BLOKÁDA, ZABLOKOVANIE ŤAŽBY V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

UNESCO lokalita Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy, Vlčie hory

Historický názov Vlčie hory zahŕňa pohoria severovýchodného Slovenska. Ich súčasťou je i Národný park Poloniny a časť UNESCO lokality Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy.

V marci sme listom požiadali 23 členov Výboru Svetového dedičstva UNESCO, aby na svojom 41. zasadnutí predložili návrh na zaradenie UNESCO lokality Karpatské bukové pralesy a staré lesy Nemecka na zoznam ohrozených lokalít, pretože na dvoch tretinách územia slovenskej časti UNESCO lokality sa ťaží drevo, poľuje, plánuje sa výstavba lyžiarskeho strediska, cestného prechodu do Poľska, a to napriek tomu, že už od roku 2007 Slovensko celému svetu tvrdí, že územie prísne chránime. Súčasne sme na tento problém upozornili 150 zainteresovaných inštitúcií a expertov v celej Európe.

Začiatkom mája sme v Bardejove na konferencii MŽP SR, ktorá bola venovaná podpore rozvoja cestovného ruchu v UNESCO lokalitách, informovali jej 250 účastníkov o realite a intenzívnej ťažbe v slovenských bukových pralesoch (na fotografii). Zúčastnili sme sa tlačovej konferencie, jednali sme s mnohými ľuďmi z MŽP SR, zo zahraničných organizácií i z Centra svetového dedičstva UNESCO. V júli sa zástupcovia VLK-a zúčastnili 41. zasadnutia Výboru svetového dedičstva UNESCO v Krakove, na ktorom bola odsúhlasená zmena názvu lokality a jej rozšírenie o oblasti v ďalších desiatich európskych krajinách. V schválenom uznesení, ktoré bolo nakoniec veľmi kritické voči Slovenskej republike kvôli neplneniu záväzkov, Výbor dôrazne požiadal Slovenskú republiku, aby v slovenskej časti zastavilo ťažbu dreva, poľovanie a vypracovalo plán starostlivosti o územie tak, aby v ňom nebola možná žiadna ťažba. Aktualizovanú správu o stave ochrany tejto lokality Výbor svetového dedičstva posúdi na svojom 42. zasadnutí v roku 2018.

V septembri sa na Ukrajine konala medzinárodná vedecká konferencia k 10. výročiu zápisu tejto UNESCO lokality do zoznamu Svetového dedičstva a príspevok VLK-a o problémoch slovenskej časti zaradili do programu konferencie a uverejnili v zborníku.

K problému sa v roku 2017 vyjadril aj Inštitút pre kultúrnu politiku vo svojom materiáli „Hodnotiacia správa Inštitútu pre kultúrnu politiku o stave vybraných lokalít v Zozname svetového dedičstva a odporúčania na zvýšenie pridanej hodnoty známky UNESCO – Karpatské bukové pralesy“.

V októbri sme pripravili hromadnú pripomienku k dokumentu „Komplexný návrh opatrení pre lokalitu svetového dedičstva UNESCO Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“, ktorý do pripomienkového konania predložilo MŽP SR. Ministerstvo v ňom neplánovalo naplňovať záväzky Slovenskej republiky v plnej miere a navrhovalo ochranu na výmere 3 583,63 ha, čo tvorí iba 62 % rozlohy slovenskej časti



VLK 2017

- **POŽIADAVKA NA ZARADENIE UNESCO KARPATSKÝCH PRALESOV NA ZOZNAM OHROZENÝCH LOKALÍT**
- **INFORMOVANIE ČLENOV VÝBORU UNESCO**
- **ÚČASŤ NA ZASADNUTÍ VÝBORU UNESCO V KRAKOVE**
- **11 489 PODPISOV POD HROMADNÚ PRIPOMIENKU VLK-A K NÁVRHU OPATRENÍ**
- **KÚPA 0,67 HEKTÁROV VO VLČÍCH HORÁCH**

lokality. V hromadnej pripomienke VLK žiadal, aby bola zabezpečená ochrana na celej výmere 5 766,40 ha, tak ako je uvedená v nominačnom projekte. Ak to Slovenská republika nevie zabezpečiť, vyzvali sme MŽP SR, aby požiadalo Výbor Svetového dedičstva UNESCO o zaradenie lokality na Zoznam ohrozených lokalít. Hromadnú pripomienku podpísalo 11 489 občanov. Po osobnom odovzdaní podpisov a po viacerých ďalších stretnutiach, kde sa prejednávali naše pripomienky, dňa 15. novembra 2017 slovenská vláda schválila spomínaný Komplexný návrh opatrení spolu s čiastočným zapracovaním našich pripomienok.

Národný park Poloniny získal v roku 1998 Diplom rady Európy, ktorý sa udeľuje za významné prírodné hodnoty a príkladnú starostlivosť o územie. VLK v predošlých rokoch požiadal o odobratie diplomu z dôvodu nezabezpečenia reálnej ochrany územia, na čo sme opakovane upozorňovali. Jednou z podmienok predĺženia platnosti Diplomu Rady Európy bolo vypracovanie programu starostlivosti o národný park, ktorý mal byť hotový už v roku 2004. Napriek našim námietkam bol program starostlivosti nakoniec v roku 2016 schválený, avšak následne ho v roku 2017 vo svojej správe skritizovali aj experti Rady Európy a označili ho za absolútne nedostatočný.

V marci 2017 sme kúpili podiely na pozemkoch vo výmere 0,67 ha v k. ú. Ruská Poruba v južnej časti Vlčích hôr (financované z vlastných zdrojov mimo zbierky Kúp si svoj strom).

Fotografia zachytáva pohľad do interiéru prirodzeného lesa Vlčích hôr.



NAPANT

V roku 2017 VLK požiadala MŽP SR o zrušenie Národného parku Nízke Tatry, t. j. územia, ktoré je v súčasnosti chránené tretím stupňom ochrany a zákon v ňom umožňuje ťažiť drevo i zabíjať živočíchy.

Zároveň sme ministerstvu predložili návrh na vyhlásenie novej rezervácie s najprísnejším stupňom ochrany (na štátnych pozemkoch), vďaka ktorej by sa zväčšila rozloha prísne chránených území v priestore terajšieho národného parku o viac ako 10 000 hektárov. Hlavným dôvodom našej požiadavky na zrušenie národného parku je fakt, že NAPANT nezabezpečuje ochranu biotopov a chránených druhov a nespĺňa kritériá stanovené v zákone o ochrane prírody a krajiny, podľa ktorých je v národnom parku ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti. Rozsiahle holiny po intenzívnych ťažbách, neutíchajúci rozvoj lyžiarskych a turistických stredísk, výstavba, poľovanie, bagrovanie nových lesných ciest na zväzanie dreva a s tým spojené ničenie chránených biotopov a podmienok pre život chránených druhov sú činnosti, ktorých vykonávanie na území národných parkov je z pohľadu LZ VLK neprijateľné. Naš návrh na zrušenie národného parku je zároveň upozornením pre širokú verejnosť, že systém ochrany prírody v slovenských národných parkoch je nedostatočný a je v rozpore s medzinárodnými pravidlami ochrany a starostlivosti o národný park.

VLK 2017

- ŽIADOSŤ O ZRUŠENIE NP NÍZKE TATRY
- PREDLOŽENIE NÁVRHU NOVEJ PRÍSNE CHRÁNENEJ REZERVÁCIE
- ÚČASTNÍK KONANÍ

Vydrica

Navrhovaná prírodná rezervácia Pramene Vydrice je súčasťou územia CHKO Malé Karpaty a rozprestiera sa na pozemkoch vo väčšinovom vlastníctve mesta Bratislava. Vďaka našim aktivitám bola na tomto území utlmená ťažba. Aby to tak bolo až do definitívneho vyhlásenia rezervácie, VLK dlhodobo vyvíja aktivity zamerané proti ťažbe. V predošlých rokoch sme aktívne vstúpili do procesu schvaľovania programu starostlivosti o les pre toto územie, pričom na rozhodnutie sme podali žalobu, ktorá je v riešení. V roku 2017 sme v súvislosti s ťažbou objavenou miestnymi aktivistami pri monitoringu územia podali trestné oznámenie polícii a podnet Slovenskej inšpekcii životného prostredia.

Kampaň 5 % pre NIČ

Kampaň 5 % pre NIČ je súčasťou aktivít VLK-a smerujúcich k naplneniu našej základnej vízie, ktorou je dosiahnutie bezzásahového spôsobu ochrany na 10 % rozlohy Slovenska.

Počas roka sme pokračovali v množstve jednaní so zástupcami MŽP SR, ŠOP SR, s poslancami NR SR, mimovládnyimi organizáciami na Slovensku i v Čechách. Naďalej sme zbierali podpisy pod petíciu za zmenu zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorej podstatou je zvýšenie rozlohy bezzásahových území v národných parkoch, ochrana minimálne 5 % územia Slovenska bezzásahovým spôsobom a voľný pohyb osôb v chránených územiach.

Pripravili sme dokument „Vízia ochrany prírody na Slovensku“, v ktorom navrhujeme nový prístup k ochrane prírody. Dokument obsahuje i návrh na vyhlásenie konkrétnych 11 nových rezervácií ako 1. etapu pri budovaní siete bezzásahových území. V októbri sme tento dokument predložili ministrovi životného prostredia spolu s 50 446 podpismi pod petíciou. V decembri sme sa zúčastnili prerokovania petície a pracovného stretnutia k navrhovaným 11 rezerváciám. Jedna z nich je unikátna tým, že o vyhlásenie rezervácie žiada majiteľka územia, a to vo forme súkromnej prírodnej rezervácie. Stala by sa tak prvou fyzickou osobou, ktorá by na Slovensku mala na svojom majetku vyhlásené súkromné chránené územie. Jeden z bodov petície týkajúci sa zvýšenia rozlohy bezzásahových jadrových zón národných parkov si ministerstvo osvojilo.

Koncom januára zástupca VLK-a prezentoval víziu vytvárania bezzásahových území aj v širšom regióne na workshope Divočina v strednej a východnej Európe, ktorý sa konal v českých Průhoniciach.



VLK 2017

- **PETÍCIA ZA ZMENU ZÁKONA O OCHRANE PRÍRODY A KRAJINY, 50 446 ODOVZDANÝCH PODPISOV, BOD TÝKAJÚCI SA ZLEPŠENIA OCHRANY NÁRODNÝCH PARKOV SI MINISTERSTVO OSVOJILO**
- **DOKUMENT VÍZIA OCHRANY PRÍRODY NA SLOVENSKU**
- **NÁVRH NA VYHLÁSENIE 11 NOVÝCH REZERVÁCIÍ**
- **SPRÁVNE KONANIA**
- **TRESTNÉ OZNÁMENIA**
- **PODNETY**
- **OSVETA**



Kampaň BIOMASAKER

Cieľom tejto kampane, ktorá začala v roku 2014, je zrušenie dotácií na spaľovanie stromov, ktoré nepochádzajú z energetických porastov.

Jej súčasťou je i monitorovanie území a zapájanie sa do správnych konaní týkajúcich sa nadmerných výrubov v extravilánoch obcí. Podali sme viacero podnetov, napríklad na výrub drevín pri potoku Chočanka pri Stropkove, ktorým bola Slovenskej republike spôsobená spoločenská škoda na drevinách v hodnote 142 972,92 € a na vodách 26 789,28 €. Polícia začala trestné stíhanie voči neznámemu páchatelovi.

K našej hromadnej pripomienke z októbra 2016 k dokumentu MŽP SR „Kritériá udržateľného využívania biomasy v regiónoch Slovenska pre programy SR na obdobie 2014 – 2020 spolufinancované z EŠIF – so zameraním na drevnú biomasu“ sme v januári predložili doplňujúce pripomienky (celkovo 8 strán zásadných pripomienok). Odpovede ministerstva sme sa dočkali až v júni 2017. Všetky naše pripomienky bez vysvetlenia odignorovali a dokonca ani nezmenili chybné číslo pri percentuálnom vyjadrení nelegálnych ťažieb, na ktoré sme upozornili.

V januári sme vypracovali stanovisko k zámeru rekonštrukcie uhoľného kotla K3 v prevádzke „Tepláreň“ v Humennom na spaľovanie biomasy – drevnej štiepky.

V marci sme pripravili hromadnú pripomienku k novele zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ministerstvo hospodárstva v tejto navrhovanej novele umožňovalo podporovať výrobu bioetanolu aj z dreva. V hromadnej pripomienke, ktorú podporilo 1 318 ľudí, VLK žiadal, aby drevná biomasa nebola považovaná za surovinu alebo palivo na výrobu pokročilého biopaliva. Počas jej prerokovania na ministerstve sa podarilo dohodnúť, že nebude podporovaná výroba biopalív zo stromov, ale len z drevného odpadu, ako kôra, lístie, piliny, konáre, čierny kal, hnedý kal.

V septembri poslanci v parlamente druhýkrát hlasovali o návrhu na zrušenie dotácií na spaľovanie energetickej biomasy z dreva. Naš návrh na zmenu zákona si osvojil a predložil poslanec Ján Budaj. Koaliční poslanci

VLK 2017

- MONITORING
- SPRÁVNE KONANIA
- PODNETY
- PRIPOMIENKOVANIE KRITÉRIÍ UDRŽATEĽNÉHO VYUŽÍVANIA BIOMASY
- HROMADNÁ PRIPOMIENKA K NOVELE ZÁKONA, 1 318 PODPISOV
- DRUHÉ HLASOVANIE POSLANCOV PARLAMENTU O ZRUŠENÍ DOTACÍ, K SCHVÁLENIU CHÝBALO 9 HLASOV
- BIOMASAKER V BRUSELI



opozičný návrh opätovne nepodporili a návrh bol zamietnutý. K posunutiu návrhu do druhého čítania chýbalo 9 hlasov.

Po tomto hlasovaní sme sa v septembri v Bruseli zúčastnili bioenergetického stretnutia európskych mimovládnych organizácií s názvom „Big bioenergy meeting“. Témou stretnutia bola pripravovaná zmena európskej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie. O téme sme hovorili aj na stretnutiach so slovenskými europoslancami v Európskom parlamente v Bruseli.

Pomoc miestnym komunitám

V rámci pomoci miestnym komunitám pomáhame občanom riešiť problémy spojené s poškodzovaním životného prostredia v ich bezprostrednom okolí, a to nielen v súvislosti s výrubmi, ale napríklad i so znečistenými vodnými tokmi a zdrojmi pitnej vody, s novými ťažobnými priestormi či stavbami. Poskytujeme rady a skúsenosti alebo sa aktívne zapájame do schvaľovacích procesov.

V tomto roku pokračovali naše aktivity proti ťažbe ropy a plynu na severovýchode krajiny. Firma Alpine Oil & Gas v tomto území začala s prieskumnými vrtmi len na základe dohody s MŽP SR, bez súhlasu miestneho obyvateľstva, ktorých firma vopred neoslovila. Spolu s miestnymi aktivistami zo Smilna, Ruskej Poruby a Oľky sme sa začiatkom roka stretli so zástupcami firmy, ujasnili sme si požiadavky a postoje a požadovali uskutočnenie procesu EIA, čiže posudzovania vplyvov na životné prostredie. Tejto požiadavke VLK-a a miestnych aktivistov bolo vyhovené. Do procesu posudzovania vplyvov sme sa následne aktívne zapojili.



VLK 2017

- **AKTIVITY PROTI VRTOM NA SEVEROVÝCHODE SLOVENSKA**
- **DOSIAHNUTIE PROCESU POSUDZOVANIA VPLYVOV NA PRIESKUMNÉ VRTY**
- **PRIPOMIENKOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA SABINOV, PROBLEMATICKÁ ŤAŽBA ŠTRKOPIESKOV**
- **SPRÁVNE KONANIA**

Aktívne sme vstúpili do procesu posudzovania vplyvov navrhovaných zmien územného plánu „Sabinov ÚPN-O, Zmeny a doplnky 2016“, v ktorom sme namietali zmeny, ktoré by umožnili pokračovanie extrémne problematickej ťažby štrkopieskov v miestnej časti Orkucany. Voči rozhodnutiu úradu sme koncom roka podali žalobu. Naďalej sme sa venovali ukončeniu prevádzky skládky odpadu v Snine a pomáhali sme s aktivitami zameranými proti ťažbe vápenca v obciach Milpoš a Lúčka v Čergove. Otváranie lomu sa predbežne podarilo zastaviť.

ZACHRÁŇME DRAVCE

Vlk, medveď, rys

V januári sme sa na MŽP SR zúčastnili rokovania k programom starostlivosti o rysa a medveďa. Pri rysoch sme namietali používanie telemetrických obojkov, pri medveďoch predovšetkým ich usmrcovanie v rámci regulácie.

Aktivity proti regulačnému lovu medveďov systematicky vyvíjame od roku 2003. Usmrcovanie medveďov v rámci regulácie, na rozdiel od preventívnych opatrení, nerieši príčiny problémov. Jeho zrušenie sme presadzovali aj v procese prípravy programu starostlivosti. Za jediný spôsob zásahu do populácie chráneného druhu považujeme usmrcovanie konkrétnych medveďov, ktoré spôsobujú škody alebo ohrozujú zdravie ľudí v miestach, v ktorých uplatňované preventívne opatrenia nie sú účinné. Aj v roku 2017 sme vstúpili do všetkých správnych konaní, v ktorých ministerstvo rozhodovalo o udeľovaní výnimiek na usmrtenie medveďov. Na problematiku rozhodnutia sme rovnako ako v predošlých rokoch podali žaloby. V tomto roku ministerstvo rozhodovalo o usmrtení 70 medveďov. Z nich povolilo usmrtiť 34 jedincov, usmrtených bolo 21.

V októbri sme sa zúčastnili rokovania Komisie, na ktorom sa určovala kvóta a podmienky odstreľovania vlkov v poľovnej sezóne 2017/2018. Naša požiadavka na nulovú kvótu adresovaná poradným zborom bola odmietnutá. Všetky poradné zbory pre poľovné oblasti predložili návrh na odstrel vlkov v ich území. Komisia nakoniec odporučila ministerstvu stanovenie kvóty v počte 76 jedincov. Keďže úplné zastavenie ich lovu nebolo priechodné, úsilie sme zamerali na rozširovanie územia, v ktorom lov vlkov nie je povolený a na sprísňovanie podmienok lovu na zvyšnom území. Oboje vedie k postupnému zvyšovaniu ochrany a stabilizácii sŕniak. V súvislosti s lovom vlkov v predošlej sezóne sme podali jedno trestné oznámenie súvisiace s usmrtením vlka v rozpore s určenými podmienkami lovu.

Súčasťou terénnych monitoringov je aj sledovanie výskytu a pobytových znakov vlkov. Fotografia zachytáva vlka z Vlčích hôr (pohorie Busov).

V októbri sme na ministerstvo životného prostredia podali návrh na zmenu rozsahu územnej a časovej doby platnosti ochrany vlka, čím sme sa zapojili do procesu úpravy vyhlášky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny.

Správne konania, posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), strategické dokumenty, trestné oznámenia, podnety

Postavenie účastníka správnych konaní nám umožňuje účinne obhajovať a chrániť prírodu v čase, keď sa o výnimkách a súhlasoch na najrôznejšie činnosti ešte len rozhoduje na úradoch. Zároveň nám účastníctvo umož-



VLK 2017

- **SPRÁVNE KONANIA**
- **ÚČASŤ NA PRÍPRAVE PROGRAMOV STAROSTLIVOSTI**
- **ŽALOBY**
- **MONITORING**
- **OVPLYVNĚOVANIE PODMIENOK ODSTRELU A KVÓTY STANOVUJÚCEJ LOV VLKOV**
- **TRESTNÉ OZNÁMENIE NA NELEGÁLNE USMRTENIE VLKA**
- **ZASLANIE NÁVRHU NA ZMENU VYHLÁŠKY URČUJÚCEJ OCHRANU VLKOV**

VLK 2017

- ROZHODNUTIE NAJvyššieho SÚDU SR V PROSPECH VLK-A
- ÚČASŤ V 197 SPRÁVNÝCH KONANIACH
- VSTUP DO 13 PROCESOV EIA
- OBRANA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PRED ŤAŽBOU, CHEMICKÝMI POSTREKMI, UMIESTŇOVANÍM STAVIEB, USMRCOVANÍM ŽIVOČÍCHOV, VJAZDOM MOTOROVÝCH VOZIDIEL
- ÚČASŤ NA TVORBE A PRIPOMIENKOVANÍ ENVIROSTRATÉGIE
- PRIPOMIENKOVANIE PLÁNOV STAROSTLIVOSTI O CHRÁNENÉ ÚZEMIA A O LESY
- AKTUALIZOVANIE PODNETOV NA OCHRANU BIOTOPOV HLUCHÁŇA, KONANIA NA ÚRADOCH
- PODNETY, TRESTNÉ OZNÁMENIA

nosti v NP Veľká Fatra a NAPANT, v častiach ktoré sú zároveň súčasťou sústavy NATURA 2000, bolo v rámci konania vydané odborné stanovisko, podľa ktorého je v NATURA územiach potrebné pred plánovanou činnosťou uskutočniť proces EIA. Požadované chemické postreky sa v územiach NATURA 2000 neuskutočnili.

Vstupom do 8 správnych konaní sa podarilo zabrániť usmrcovaniu živočíchov za účelom ich výskumu v chránených územiach s 5. stupňom ochrany (napríklad v NPR Zadná Poľana, NPR Rožok, NPR Jarabá skala, NPR Tichá dolina, v navrhovanej A-zóne TANAP-u).

Nadalej sme vstupovali aj do správnych konaní týkajúcich sa výstavby v chránených územiach. Chronickým problémom sú úradmi povoľované developerské aktivity v Demänovskej doline v Národnom parku Nízke Tatry, čo je aj jedným z dôvodov požiadavky VLK-a na jeho zrušenie. Ničenie chránených biotopov v súvislosti s rozvojom lyžiarskych a turis-

ťuje podať na zlé rozhodnutia žalobu, čo prispieva k znižovaniu počtu rozhodnutí, ktoré sú vydávané v rozpore so zákonom. V roku 2017 sme aktívne vstúpili do 13 procesov EIA, analyzovali sme 1 313 správnych konaní a vstúpili do 197 z nich. Na úrady sme zaslali takmer 500 listov.

Veľkým úspechom VLK-a bolo vynesenie rozsudku Najvyššieho súdu SR vo veci žaloby, ktorú sme podali ešte v roku 2013 voči povoleniu výnimiek a súhlasov potrebných pre developerom plánovaný rozvoj lyžiarskeho strediska, ktorý by mal prebiehať aj v národných prírodných rezerváciách Mlynická dolina a Furkotská dolina. Výrok Najvyššieho súdu „Musíme sa jasne rozhodnúť, či chceme na tomto území národný park pre prírodu a ľudí, alebo ‚lunapark‘, ktorým sa TANAP stáva. Tie dve veci sa na tom istom mieste vylučujú.“ otvára možnosti pre obmedzenie developerských aktivít na území národných parkov.

Do správnych konaní vstupujeme od roku 2003. Jedným z cieľov bolo i zabezpečenie bezzásahovosti v prísne chránených územiach, a teda zastavenie vydávania výnimiek umožňujúcich ťažby. Tento cieľ sa nám podarilo naplniť. Avšak z dôvodu neutíchajúcich snáh lesohospodárov ťažiť aj v prísne chránených územiach, naďalej vstupujeme do všetkých správnych konaní a dohliadame na vydávané rozhodnutia. V roku 2017 úrady nepovolili vyťažiť minimálne (v mnohých prípadoch množstvo nie je uvedené) 15 725 m³ drevnej hmoty v 21 rezerváciách s platným alebo navrhovaným 5. stupňom ochrany. Požiadavky na ťažbu sa týkali aj prísne chránených A – zón CHKO Horná Orava, NP Slovenský raj a tiež navrhovanej A-zóny TANAP-u. V nižších stupňoch ochrany sme pomohli zabrániť výrubu 220 stromov v CHA Horský park a vyše 4 700 stromov a 45 ha krovín vo voľnej krajine.

Používanie chemikálií v chránených územiach sa nám výraznou mierou podarilo obmedziť už v predošlých rokoch, a to vrátane pozemných i extrémne nebezpečných leteckých postrekov národných parkov. V roku 2017 MŽP SR zastavilo konanie o vydanie súhlasu firme Lesy SR š. p. na letecký postrek územia s 2. stupňom ochrany. Pred nebezpečnými chemickými látkami sa nám vstupom do viacerých správnych konaní podarilo ochrániť NP Muránska Planina, CHKO Horná Orava, ÚEV Starovodské jedliny, NP Veľká Fatra, NAPANT a súhlas nedostali ani Železnice SR na pozemné postreky.

K plánu realizácie chemickej ochrany lesa a pestovateľskej čin-

Príkladom našej vytrvalosti je proces udeľovania výnimky na lov zveri v NPR Horný a Dolný les so začiatkom v roku 2005. Do konca roka 2017 úrad vydal 4 rozhodnutia, proti trom sme sa odvolali. Všetky odvolania boli akceptované a vrátené na nové rozhodnutie. V poslednom rozhodnutí bol úrad upozornený, že nedostatočne zohľadnil usmerenie ešte z roku 2006 a že výnimku je možné udeliť len v odôvodnenom prípade.

tických stredísk dehonestuje toto chránené územie a mení ho na stavenisko. Aktivity VLK-a v konaniach sú zamerané na ukončenie udeľovania súhlasov alebo vyňatia danej stavebnej oblasti z územia národného parku. V centrálnej časti NPR Zadná Poľana sme zabránili výstavbe vyhladkovej veže, ktorú požadovala samotná štátna ochrana prírody. Boli sme účastníkmi konaní týkajúcich sa aj výstavby malých vodných elektrární na tokoch, ktoré považujeme za problematické, hoci ich výstavba s ochranou lesov priamo nesúvisí. Týchto konaní sa zúčastňovali aj organizácie primárne zamerané na ochranu vodných tokov. Ďalším problémom, ktorému sa v konaniach venujeme, sú požiadavky na výstavbu a rekonštrukciu lesných ciest v chránených územiach. Lesohospodárom zlepšujú možnosti ťažby a zároveň zhoršujú vodozádržnú schopnosť krajiny. V roku 2017 nebol vydaný súhlas na výstavbu zväžnice, ktorá by umožnila ťažbu v navrhovanej A-zóne TANAP-u. V NP Nízke Tatry bolo zastavené konanie na výstavbu dvoch lesných ciest a zabránili sme predĺženiu platnosti rozhodnutia, ktorým bol vydaný súhlas na výstavbu novej lesnej cesty. OÚ Žilina akceptoval návrh LZ VLK na zhodnotenie vplyvov navrhovanej lesnej cesty Paľova – Uhliská v NP Malá Fatra na odtokové pomery, zhodnotenie rizika povodní a vplyvov navrhovanej cesty na kvalitu a kvantitu vody a túto požiadavku zapracoval do rozsahu hodnotenia určeného v rámci procesu EIA. Po našom odvolaní bolo zrušené rozhodnutie na výstavbu lesnej cesty v CHKO Štiavnické vrchy a odvolací orgán akceptoval našu požiadavku na potrebu skúmania vplyvov na odtok vody a zmien v odtokových pomeroch, ktoré výstavba zväžnice môže spôsobiť. Zapájali sme sa aj do správnych konaní, v ktorých boli požadované výnimky na vjazd motorovými vozidlami do chránených území a na usmrcovanie živočíchov. Vjazd nebol povolený do 31 rezervácií so 4. a 5. stupňom ochrany.

Počas roka sme sa aktívne zapojili do prípravy „Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ a do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Pripomienkovali sme Plán starostlivosti o les pre lesný celok Račková na roky 2017 – 2026, kam spadá i územie Tichej doliny (TANAP).

Z dôvodu pokračujúceho zánikania lokalít nevyhnutných pre ďalšie prežitie hlucháňov na území Slovenska sme v predošlom roku na úrady zaslali viacero podnetov, aby v rámci svojich kompetencií zabezpečili ochranu biotopov chráneného hlucháňa. V roku 2017 sme podnety aktualizovali. Týkali sa rôznych území na Slovensku, ale zamerali sme sa predovšetkým na lokality v okresoch Rožňava a Gelnica, ktoré ničí nadmerná ťažba. Napriek našim opakovaným upozorneniam a urgenciám, úrady životného prostredia vyvíjali len miernu až nulovú aktivitu, ktorá by viedla k zabezpečeniu ochrany týchto území ohrozovaných kalamitnými ťažbami a vznikom holín, v ktorých nielen hlucháne, ale ani iné lesné druhy nedokážu prežiť.

Podali sme niekoľko trestných oznámení a podnetov na výrub v rezerváciách a pri vodných tokoch, na prejazdy štvorkoliek, napríklad podnet na výrub v PR Jasenovská bučina, či trestné oznámenie na neznámeho páchatela v súvislosti s povolením spoločnej poľovačky v oblasti s trvalým výskytom väčšieho množstva jedincov medveďa hnedého pri Liptovskej Kokave, na ktorej bola zastrelená medvedica.

GAIA – NÁŠ DOMOV

Terénne semináre, prednášky, infostánky

Každoročné osemdňové terénne semináre Gaia sa konali v máji a v júni na Čergove a v septembri v Busove. V roku 2017 sme uskutočnili jubilejný 20. ročník a privítali sme 500. účastníka.

V rámci pravidelného zimného prednáškového cyklu v Prešove



sme verejnosti ponúkli šesť zaujímavých prezentácií špičkových lektorov: doc. Mgr. Bohuslav Binka, PhD. z Masarykovej univerzity v Brne, mykológovia RNDr. Ivona Kautmanová a akademický sochár Václav Kautman, PhD., lesník a ekológ Ing. Karol Kaliský, sinologička Mgr. Marina Čarnogurská, CSc., etnologička, historička a religionistka PhDr. Katarína Nádaská, PhD. a náčelník VLK-a Ing. Juraj Lukáč.

Okrem toho sme pre širokú verejnosť lektorovali 23 prednášok a besied, napríklad na hudobných akciách, rôznych festivaloch, v Malokarpatskej knižnici v Pezinku, na firemných akciách zvyšujúcich environmentálne cítenie zamestnancov. Uskutočnili sme 17 prezentácií pre študentov, okrem základných a stredných škôl to bola prednáška na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave či beseda so študentmi z parížskej univerzity AgroParisTech. V októbri sme sa zúčastnili školenia prokurátorov v Starej Lesnej.

Jarné infostánky sa uskutočnili v 20 mestách po celom Slovensku a boli zamerané predovšetkým na zber podpisov pod petíciu v rámci kampane 5 % pre NIČ. V priebehu roka boli infostánky na ďalších 18 akciách – na rôznych festivaloch, na akcii Sokratovho inštitútu v Bratislave, či na koncertoch skupín Para a Slobodná Európa v Košiciach, Bratislave i v pražskej Lucerne.

ABIES – vydavateľstvo LZ VLK

Pokračoval predaj publikácií o hlbokjej ekológii a nových pohľadoch na les vydaných v našom vydavateľstve ABIES (predali sme 189 ks) a predaj environmentálne zameraných publikácií z iných vydavateľstiev. K jesennej rovnodennosti sme pripravili pre členov informátor Virkoľak o potrebe bezzásahových území a objasnili sme v ňom dôvody nášho podnetu na zrušenie NAPANT-u.

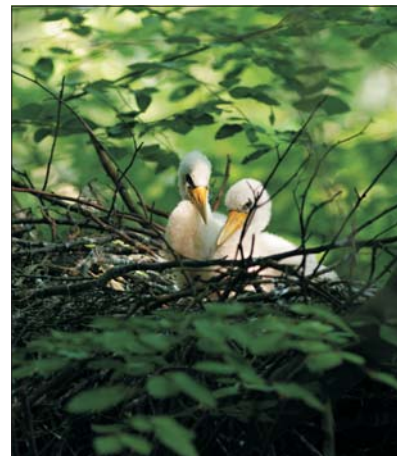
K 20. výročiu konania terénnych seminárov Gaia sme pripravili novú edíciu tričiek.

Médiá

V médiách najviac rezonovali naše aktivity upozorňujúce na problémy lesov v slovenskej časti UNESCO lokality: napr. článok Andreja Bána a fotoreportáž Eugena Kordu v Týždni, reportáž v Pravde a mnohé iné. Z ďalších tém to boli aktivity kampane BIOMASAKER, nadmerné výruby, aktivity na zastavenie ťažby na Čergove, kampaň za NIČ a petícia za minimálne 5 % bezzásahového územia na Slovensku. Mediálna pozornosť bola venovaná aj aktivite Kúp si svoj strom a rezervácii Vlčia. Mimoriadny ohlas v médiách malo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v prospech VLK-a, v žalobe proti developerským aktivitám v TANAP-e, konkrétne proti rozširovaniu zimného strediska v chránenej Furkotskej a Mlynickej doline. Pozornosť médií sme upriamili aj na stanovisko Global Forest Watch o klesajúcej výmere lesov, čo je v protiklade s tvrdeniami lesníkov, že výmera lesov za posledných 25 rokov vzrástla o 1,9 %. Za les totiž považujú aj lesný pozemok bez stromov (lesné cesty a podobne). Na pravidelné informovanie verejnosti, členov, podporovateľov a médií sme aktívne využívali sociálne siete.

VLK 2017

- **3 OSEMDŇOVÉ TERÉNNÉ SEMINÁRE GAIA, 20. ROČNÍK, 500. ÚČASTNÍK**
- **ZIMNÝ CYKLUS PREDNÁŠOK PRE VEREJNOSŤ V PREŠOVE**
- **LEKTOROVANIE 23 PREDNÁŠOK A BESIED PRE VEREJNOSŤ**
- **17 PREZENTÁCIÍ PRE ŠTUDENTOV**
- **JARNÉ INFOSTÁNKY V 20 MESTÁCH SLOVENSKA**
- **18 INFOSTÁNKOV V RÁMCI RÔZNYCH AKCIÍ**



VLK 2017

- **189 PREDANÝCH KNÍH Z VYDAVATEĽSTVA ABIES**
- **NOVÁ EDÍCIA TRIČIEK VYDANÝCH K 20. VÝROČIU SEMINÁROV GAIA**
- **ROZHOVORY A VYJADRENIA PRE MÉDIÁ, DISKUSIE V MÉDIÁCH**
- **SOCIÁLNE SIETE**

POĎAKOVANIE

Veľká vďaka patrí členom, podporovateľom, priaznivcom, všetkým, ktorí nám aj v roku 2017 akýmkoľvek spôsobom pomáhali naplňať našu víziu ochrany prírody. Ďakujeme za pomoc pri zbieraní podpisov pod petíciu za zmenu zákona o ochrane prírody a krajiny, všetkým, ktorí šírili myšlienku skutočnej ochrany prírody na Slovensku na infostánkoch, v školách, na najrozmanitejších akciách, či v kruhu svojich blízkych. Ďakujeme za pomoc v teréne, za podporu hromadných pripomienok, za pomoc pri záchrane lesov Čergova i poslancom hlasujúcim za ukončenie BIOMASAKRA.

Srdečne ďakujeme všetkým, vďaka ktorým to môžeme robiť a dosahovať úspechy: symbolickým vlastníkom stromov za príspevky na prikupovanie území v Čergove; všetkým, ktorí VLK-u poukázali svoje percentá z odvedenej dane; prispievateľom za pravidelné a jednorazové príspevky – či už zriadením trvalého príkazu s variabilným symbolom totožným s jedinečným číslom 77-korunáčky zachraňujúcej lesy (www.vsetkoprenic.sk), alebo pravidelným či jednorazovým príspevkom cez portál darujme.sk, a tiež prispievateľom cez platobný portál be-evity. Ďakujeme pätnástim tímom z internetovej hry Sendvič, ktorí účastnícky poplatok venovali VLK-u.

Vďační sme košickému Collosseu, ktoré nám výrazne pomohlo pri organizovaní decembrových benefičných koncertov pre VLK-a, taktiež všetkým zúčastneným kapelám, osobitné poďakovanie patrí Datrovi zo skupiny Rozpor. Ďakujeme aj firme Alfa Bio z Banskej Bystrice za podporu nášho letného tábora chutnými výrobkami. V neposlednom rade ďakujeme za všetky krásne ohlasy, milé slová uznania, ktoré nám dodávajú energiu a silu pokračovať v našej práci.



**kontakt: Lesoochranárske zoskupenie VLK, 082 13 Tulčík 310, tel.: 051 7789 488, e-mail: alfa@wolf.sk
www.wolf.sk, www.vsetkoprenic.sk, <https://www.facebook.com/lesoochranarske.zoskupenie.vlk>**

Autori fotografií:

Katarína Grichová, Mário Hudák, Ľuboš Leško, Juraj Lukáč, František Ondrej, Janka Zajaková

Finančná správa za rok 2017

VÝNOSY

Zdroje	Suma (€)
Fyzické osoby	93 584
77 korunáčka	69 631
Členské príspevky	2 930
Ostatné príspevky FO	21 024
Nadácie a firmy	3 816
ELNEC s.r.o.	1 120
UNDP	1 015
Google	695
Slovenská sporiteľňa, a.s.	300
Rainforest Information Centre	389
Ostatní	297
Verejné zdroje	60 170
Asignácia dane	47 796
Pôdohospodárska platobná agentúra	11 187
Nadácia Ekopolis - Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce	1 187
Iné	4 175
Poskytovanie služieb	311
Predaj tovaru	3 847
Ostatné výnosy	17
Výnosy spolu	161 744

NÁKLADY

Položky	PROGRAMY LZ VLK				Režijné náklady	Spolu (€)
	Zachraňujeme LESY	Zachraňujeme DRAVCE	GAIA	Vydavateľstvo ABIES		
KÚPA A PRENÁJOM LESOV	8 578	0	0	0	0	8 578
Závazky z prenájmu	8 578					8 578
ODBORNÁ PODPORA	7 047	5 043	1 181	374	250	13 895
Náklady expertov	3 926	3 483	245	0	0	7 654
Monitoring médií, sociologické prieskumy	434	217	130	52	35	868
Programové vybavenie	681	341	204	82	55	1 363
Technické vybavenie	2 005	1 003	602	241	160	4 010
OSVETA	13 395	6 613	4 292	4 176	1 058	29 534
Kampaň Všetko pre nič	12 342	6 171	3 703	1 481	987	24 684
Publicita aktivít	884	442	265	106	71	1 769
Informačné materiály	168		324			493
Distribúcia kníh				2 589		2 589
PREVÁDZKOVÁ PODPORA	19 800	9 127	5 696	4 245	4 226	43 093
Účtovník	3 920	1 960	1 176	2 230	314	9 600
Komunikačné náklady	4 475	1 831	1 099	734	293	8 432
Nájomné	2 533	1 266	980	304	203	5 285
Cestovné	6 329	3 164	1 899	759	506	12 658
Technicko-materiálne vybavenie	1 491	746	447	179	119	2 982
Dane a poplatky	784	26	15	6	1 006	1 838
Ostatné prevádzkové náklady	267	134	80	32	1 786	2 298
MZDY	44 971	22 486	13 491	5 397	3 598	89 942
Náklady na mzdu a poistenie zamestnancov	44 971	22 486	13 491	5 397	3 598	89 942
Náklady spolu	93 790	43 269	24 661	14 192	9 132	185 043

SÚVAHA

Aktíva	k 31.12.2016	k 31.12.2017
Nehmotný majetok	3 054	3 054
Oprávky k nehmotnému majetku	-3 054	-3 054
Budovy	25 267	25 267
Oprávky k budovám	-684	-1 316
Hmotný majetok	48 532	47 155
Oprávky k hmotnému majetku	-43 250	-41 695
Pozemky	430 415	453 219
Poskytnuté pôžičky	12 399	12 399
Tovar	35 989	34 363
Finančný majetok	9 698	27 089
Pohľadávky	34 229	33 390
Náklady a príjmy budúcich období	3 576	198
Aktíva spolu	556 172	590 070
Pasíva	k 31.12.2016	k 31.12.2017
Imanie	465 940	486 064
Závazky	39 442	38 919
Prijaté pôžičky	45 000	45 000
Krátkodobé rezervy		850
Výdavky a výnosy budúcich období	97 001	133 746
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	-73 911	-91 210
Výsledok hospodárenia	-17 299	-23 299
Pasíva spolu	556 172	590 070

Doplňujúce informácie k finančnej správe za rok 2017

Lesoochranárske zoskupenie VLK pokračuje aj v roku 2017 v rámci financovania svojej činnosti bez významnejších zmien v štruktúre výnosov, nákladov, majetku a záväzkov.

Príspevky od fyzických osôb sú najvýznamnejším zdrojom príjmov a sú prijímané formou pravidelných príspevkov – 77 korunáčka, alebo jednorazových príspevkov na podporu svojej hlavnej činnosti.

Asignácia dane je podiel z dane poukázaný fyzickými a právnickými osobami na verejnoprospešný účel, v našom prípade na ochranu a tvorbu životného prostredia a podporu vzdelávania. V roku 2017 nám bolo poukázané 50 249 eur, z toho sme použili 47 796 eur.

Pôdohospodárska platobná agentúra nám schválila podporu na chránené územia európskeho významu za rok 2016 vo výške 11 187 eur. Časť podpory vo výške 8 578 eur sme ako záväzok z prenájmu previedli vlastníkom pozemkov.

Príjem z príspevkov na aktivitu Kúp si svoj strom je zaúčtovaný ako výnos budúcich období. Za rok 2017 bol príjem z príspevkov vo výške 32 156 eur a výdaj za kúpené pozemky vo výške 20 124 eur.

Náklady členíme podľa druhu výdavku a účelu použitia medzi jednotlivé programy LZ VLK.

V evidencii majetku nám v roku 2017 pribudli najmä pozemky v hodnote 22 804 eur.

LZ VLK hospodáril v roku 2017 so stratou. Návrh je zúčtovať stratu ako nevysporiadaný výsledok hospodárenia.

Po skončení účtovného obdobia nenastali udalosti osobitného významu.

Ing. Slávka Molčanyiová, PhD. CERTIFIKOVANÝ AUDÍTOR
číslo licencie UDVA 991
072 31 Klokočov 45

AUDÍTORSKÁ SPRÁVA

o audite účtovníctva a účtovnej závierky
za účtovné obdobie 2017

Účtovná jednotka

Lesochranárske zoskupenie VLK
Tulčík 310
082 13 Tulčík

Prílohy:

- Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva Úč NUJ
- Súvaha Úč NUJ 1 - 01
- Výkaz ziskov a strát Úč NUJ 2 - 01
- Poznámky Úč NUJ 3- 01
- Výročná správa

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA
pre štatutárny orgán
Lesoochranárske zoskupenie VLK

Správa z auditu účtovnej závierky

Názor

Uskutočnila som audit účtovnej závierky občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK, Tulčík 310, 082 13 Tulčík, IČO: 31 303 862, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2017, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa môjho názoru, priložená účtovná závierka poskytuje *pravdivý a verný obraz finančnej situácie* občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK k 31. decembru 2017 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Základ pre názor

Audit som vykonala podľa medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing, ISA). Moja zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v odseku Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od združenia som nezávislá podľa ustanovení zákona č. 423/2015 o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky, vrátane Etického kódexu audítora, relevantných pre môj audit účtovnej závierky a splnila som aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Som presvedčená, že audítorské dôkazy, ktoré som získala, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre môj názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie účtovnej závierky tak, aby poskytovala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Pri zostavovaní účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti občianskeho združenia nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opísanie skutočností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné, a za použitie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve, ibaže by mal v úmysle občianske združenie zlikvidovať alebo ukončiť jej činnosť, alebo by nemal inú realistickú možnosť než tak urobiť.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

Mojou zodpovednosťou je získať primerané uistenie, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu, alebo chyby a vydať správu audítora, vrátane názoru. Primerané uistenie je uistenie vysokého stupňa, ale nie je zárukou toho, že audit vykonaný podľa medzinárodných audítorských štandardov vždy odhalí významné nesprávnosti, ak také existujú. Nesprávnosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu, alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa dalo odôvodnene očakávať, že jednotlivito, alebo v súhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných audítorských štandardov, počas celého auditu uplatňujem odborný úsudok a zachovávam profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujem a posudzujem riziká významnej nesprávnosti účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu, alebo chyby, navrhujem a uskutočňujem audítorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavam audítorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre môj názor. Riziko neodhalenia významnej nesprávnosti v dôsledku podvodu je vyššie, ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahŕňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie, alebo obídenie internej kontroly.
- Oboznamujem sa s internými kontrolami relevantnými pre audit, aby som mohla navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie za účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol združenia.
- Hodnotím vhodnosť použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosť účtovných odhadov a uvedenie s nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robím záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve používa predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných audítorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udalosťami, alebo okolnosťami, ktoré by mohli významne spochybnit' schopnosť združenia nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospejem k záveru, že významná neistota existuje, som povinná upozorniť v mojej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke, alebo ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať môj názor. Moje závery vychádzajú z audítorských dôkazov získaných do dátumu vydania mojej správy audítora. Budúce udalosti, alebo okolnosti však môžu spôsobiť, že združenie prestane pokračovať v nepretržitej činnosti.
- Hodnotím celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah účtovnej závierky vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.

Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov

Správa k informáciám, ktoré sa uvádzajú vo výročnej správe

Štatutárny orgán je zodpovedný za informácie uvedené vo výročnej správe, zostavenej podľa požiadaviek zákona o účtovníctve. Mój vyššie uvedený názor na účtovnú závierku sa nevzťahuje na iné informácie vo výročnej správe.

V súvislosti s auditom účtovnej závierky je mojou zodpovednosťou oboznámenie sa s informáciami uvedenými vo výročnej správe a posúdenie, či tieto informácie nie sú vo významnom nesúlade s auditovanou účtovnou závierkou, alebo našimi poznatkami, ktoré som získala počas auditu účtovnej závierky, alebo sa inak zdajú byť významne nesprávne.

Posúdila som či výročná správa občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK obsahuje informácie, ktorých uvedenie vyžaduje zákon o účtovníctve.

Na základe prác vykonaných počas auditu účtovnej závierky, podľa môjho názoru:

- informácie uvedené vo výročnej správe zostavenej za rok 2017 sú v súlade s účtovnou závierkou za daný rok,
- výročná správa obsahuje informácie podľa zákona o účtovníctve.

Okrem toho, na základe mojich poznatkov o účtovnej jednotke a situácii v nej, ktoré som získala počas auditu účtovnej závierky, som povinná uviesť, či som zistila významné nesprávnosti vo výročnej správe, ktorú som obdržala pred dátumom vydania tejto správy audítora. V tejto súvislosti neexistujú zistenia, ktoré by som mala uviesť.

V Klokočove, 19. december 2018.

Ing. Slávka Molčanyiová, PhD.
zodpovedný audítor
číslo licencie UDVA 991
072 31 Klokočov 45

